

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришення "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непоміщення в газеті рукописів не звертається, крім що допустивши яв-
 різно зазначити, що бажав звороту своїх рукописів на випадок їх непоміщен-
 ня та залучити поштовою марку на її переслаку.

ЩО ПОВИННІ ЗНАТИ

ДЕЛЕГАТИ НА П'ЯТИ ЗІЗД СТОВ. УКР. РОБ. ДІМ.

П'ятий Зізд Стіваришення Український Робітничий Дім не
 за горами. Певно в кожній місцевості, де є лише філія, від-
 діля або товариство Стов. У.Р.Д., товариші делегати готують-
 ся в дорогу. Можливо в деяких місцевостях вони вже вибрані,
 а інші філії і відділи це тільки думають про вибір делегатів.

На цій місці ми хочемо пригадати тим товаришам делега-
 там, що вже вибрані і тим, що ще будуть вибрані, їхні обов'яз-
 ки. Перше все треба вийти на зізд не з поверховим, але
 з детальним звітом розвитку своєї філії чи відділу, як мораль-
 ним, так і матеріальним. Головно це відноситься до тих від-
 ділів, що останніми роками побудували в своїй місцевості Робі-
 тничий Дім. Для переведення точного підрахунку майна
 Стов. У.Р.Д. на цій Канаді кончею є: шоби делегат привіз
 точний рахунок 1. коли побудований будинок; 2. кілька кошту-
 в; 3. кілька має загальною дову; 4. кілька дову є в компа-
 нії або в банку; 5. кілька дову в товаришів; 6. кілька платиться
 проценту; 7. кілька дову печуного, який треба негайно сплати-
 ти; 8. які є вигради на сплату того дову власними силами.

Якщо деякі філії не будуть в змозі вислати на зізд свого деле-
 гата, то повинні завчасу посприяти і прислати свій фінансовий
 звіт на руки секретаря Екзекутивного Комітету.

Цей звіт є необхідний тому, шоби зізд, підрахувавши всі
 дови, міг застановитися і вирішити якийсь спільний план
 кампанії на 1924 рік за сплатою дову Українських Робітничих
 Домів в Канаді.

Так само необхідним є, шоби товариші делегати подали
 точне число членів в своїх місцевостях, як також дали звіт з
 загальною просвітної, організаційної і запомогової діяльності.

Це відноситься і до робітничих диточих шкіл. Крім ус-
 того звіту, делегати повинні привезти звіт на папері (особли-
 во фінансовий), шоби його можна було зразу передати в фінан-
 сову та в маєткову комісії.

Це саме відноситься і до товаришок делегаток Секції
 Жінчин-Робітнич. Кончею є, шоби кожда делегатка привезла
 звіт: коли заснований в даній місцевості відділ Секції
 Жінчин-Робітнич; кілька він числив членкинь на початку, а
 кілька тепер; як велася просвітна робота в відділі і т. ин.

Коли делегати зізду будуть мати перед собою якийсь звіт
 як з матеріального, так і з морального стану Стіваришення
 в цій Канаді, тоді вони будуть знати, які плани просвітно-ор-
 ганізаційної праці вложити на слідуючий рік.

Важним також є, шоби відділи, коли будуть виготовлюва-
 ти свої пропозиції для зізду, зясували їх коротко і виразно.

На закінчення скажемо, що бажанам є, шоби не було ні
 одної філії ні відділу Стіваришення Укр. Роб. Дім в Канаді,
 які-б не вислали на сегорічний зізд свого делегата. Триває
 широку витяється делегатів братніх Стов. У.Р.Д. робітничих і
 фермерських організацій.

ЖИТТЯ УЧИТЬ.

Що канадійські фермери переживають вже від кількох літ
 тяжку економічну кризу, про це говорять і самі канадійські па-
 ни. Говорити — вони говорять про це аж надто багато, але
 як би то полєхити ту економічну кризу — про це вони мало
 згадують.

Вінніпегська буржуазна газета "Free Press", яка посліди-
 ми часами зявлася спасати Канаду від українського больше-
 визму, ще минулого року багато писала в цілїм ряді статей
 про фермерську кризу. До чого її спонукає не жаль за ферме-
 рами, лише те, що завдяки тяжкому економічному положенню
 фермерів в місті завмирає цілком бізнес і маса робітників емі-
 грує тайно і явно до Злучених Держав.

Мовляв, через фермерські злидні в місті нема роботи.
 Однак соловія байками не кормлять. Посліда конвенція
 фермерської юні в Манітобі, що недавно відбулася в Вінніпе-
 гу, показала, що фермерство розмарується в своїй юні і в
 своїм правительстві та масово покидає свою організацію, бо
 за посліди рік членство Злучених Фермерів Манітоби змен-
 шилося о цілїх дві третїх.

В половині цього місяця відбулася в Альберті конвенція
 Злучених Фермерів Альберті. Ця альбертська фермерська юні
 була одною з найчисельніших фермерських організацій в Кана-
 ді. В Альберті вона має своє правительтво. Однак за пер-
 ший рік існування свого правительтва ця юні також втра-
 тила майже половину своїх членів. Зі всіх фермерських ор-
 ганізацій в Канаді альбертська найбільше показала жите-
 здатною. Цього року ця фермерська організація запровадила
 навіть в Альберті так званий "Wheat Pool". Правдоподібно, що
 життєздатність цієї організації треба в певній мірі приписати
 енергії її лідера Вуда.

Консервативна і ліберальна преса Альберті, а навіть інших
 провінцій, закидала свого часу Вудова большевизм. Кілька
 днів перед сегорічною конвенцією Злучених Фермерів Альбер-
 ті келгарська і інша буржуазна преса Альберті співала Вудо-
 ва вічну пам'ятю. На цей раз ця преса причепилася до Вуда
 не за большевизм, але за те, що він обіймає в організації од-
 ночасно дві посади: президента Злучених Фермерів Альберті і
 президента "Wheat Pool-у".

З питомою її буржуазною хитрїстю ця преса писала проти
 Вуда будьто би не від себе, але від самих фермерів, які стра-
 шно обурені проти Вуда за його подвійний "джаб". А фер-
 мері ці, на підставі слів буржуазної преси, мали бути найбільш
 лояльними сторожками, бо належать до правого крила фер-
 мерської організації.

Отож на конвенції ждала Вуда цілковита поразка, якщо
 вірнї буржуазній пресі.

О скільки правильнї буди голоси преси, про це свідчить
 резолюція тої конвенції з дня 17. січня. Перш всего фермери
 поново вибрани Вуда своїм президентом, а крім того ухваля-

ли резолюцію за співробітництвом підчас виборів з Партією
 Праці, а не з капіталістичними партіями.

Це є великий політичний канадійський буржуазії, яка всі
 свої сили і здібности зуживала на те, шоби погварити фермерів
 з робітниками, бо, мовляв, робітник фермерови є ворог.

Та на цих буржуазних хитрошах вже переконалася навіть
 така дрібно-буржуазна організація, як Злучені Фермери Альбер-
 ті. "Бо найкращим учителем є час і життя. Цей крок альбер-
 тських фермерів робітництво Альберті повинно привітати.

Робітник.

СТОВАРИШЕННЯ УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ДІМ.
 (Вражїня з обїздки по західній Канаді.)

Іхати кудинь-буд в Канаді
 тепер не представляє ніяких
 труднощів. А головно в куль-
 турній Канаді.

Це так просто-простісеюко:
 за кілька хвилин до відходу по-
 їтї підходите ви до віконця
 касїера в залїзничїм двірї
 "старого-сївого" Сїпїара, ку-
 пуєте білет першїїкласї.

— До Портеджа ля Прерї,
 "сїнїга! Гов мач?"

— "Долар найїтї файв!"

Богу дякувати; все-ж таки
 не два долари.

— Хапаете валики і біжете.
 Тикет в зубах, бо в дверях тре-
 ба його показати "вуйкови".

Якщо ви курячий — сїдаєте
 в вагон для курячих, якщо ні,
 то ні. Я хоч курячий, однак
 сїдаю в вагон для некурячих...

Це тому, шоби менше курити.
 Але тільки потїг рушїв, не
 видержу і біжу в спеціаль-
 ну комїрнїну для курячих.

Примочуєся в углі коло висо-
 ко "сїпїуга" і починаю об-
 сернувати курячу публїку.

В тїй комїрнїні люде дуже
 скоро знаютьляся між собою.

Балачка їде про політику,
 про фермерство. Дїм корони-
 слом... А що проїтї тїгне
 ззовнїшних дверей, то дїм
 весь їде в вагон для некуря-
 чїх.

Пїдлога, не дївлячися на
 "сїпїуги", вся зворачїає
 адопек і поперек, а посереднї
 шїпїаетя піраміда з переко-
 ваного "чутбако". Пї властї-
 тель накладе в рот сїву пор-
 цїю. На бородї у него поза-
 сїхали "узорї". Час від часу
 янїк його позамїтає в рот вї
 закутїни, обкачає в рот тїбак,
 як гадїшкї, алозїтїся колї-
 сїятком і... ви тоді інстїтук-
 цїо ухїляєтеся на бїк залю-
 цївнїши очї, як перед вїбухом
 вулкану.

Перечислїлись. На "вїбух"
 це не час. Це тїльки відбува-
 єся в ротї генеральна чутбака
 на реформа. Ви поволї роз-
 пїащуете очї, зїтхаєте, що так
 щасливо обїїшлося і потїгну-
 ви в себе останнїй раз дїму,
 епїшїте назад в вагон для не-
 курячих.

Завду за вами сїдїть жєн-
 цїна з двома дїтїми — підр-
 стками. Дїтї ногами вперїли-
 єся в стїнку вашого "сїту" і ви
 "насолїдуєтєся" їх шїтхав-
 нами.

Боже вас борони оглянутїся
 і дати тим дїтїм до зрозумї-
 нїя, що вам неприємнї їхнї
 шїтхавнї. Сїдїть тихо, давнї-
 тї зубами захованї зїзика
 глибоко і не показуйте виду,
 що вам ці шїтхавнї неприємнї.

Тїльки ви дасте дїтїм до зро-
 умїнїя, шоби вони заперстї-
 єся шїтхавнї, тоді починаєт-
 єся дїсна інквізїція. Хвїлїну
 нічого не чути. Ви паслївї і
 читаєте газету, бєшечнїо спєр-
 шїєтєся плєчїма в стїнку "сїга".

Нараз плєчї вашї відскакують
 від стїпки, голова лїшаєтєся
 позаду, а колї плєчї знова вда-
 рїютьєся в стїнку "сїга", голо-
 ва летїть вперед. Щєс бол-
 кова трїснуло в шїї, однак голо-
 ва не алетїла. Через якийсь
 час заєтїєся, що замістї голови
 у вас на плєчах бєтїєтєся о-
 ловнїна банкїа.

Прїїшнїшнї до рївновагї, о-
 бєртаєте голову до дїтєй, але
 стрїчаєтєся з поглядом "ма-
 ми". Хвїлєва розмова очїма
 бєз салїв... Результат: берете
 валики і переходїте на прєвє-
 лїкїй жаль дїтєй, на шїше мї-
 сїє. На спїнї відчуваєтє гнївнїй
 погляд "мами".

На слїдуїючїй стадїї друга
 жертва і дїтї знова вєсєдї на
 радїстї мамї. Ви мїмоволї
 сїдїте очїма за новою жєрт-
 вою і от ваш погляд стрїнуєтєся
 з поглядом жертви пїсля того,
 як вона дїстала пїтїй стїсуєн
 в плєчї. В одєй другогог ро-
 зумїєтє і стаетє прїятєляма.

— Портеджа ля Прерї нектї!
 — кричїть кондуктор.
 Беру валики і вїбїгаю на
 плїтформу. Очїма шукаю, чи
 нема когї знакомог, чи не вїй-
 шов хто на зустрїчї.

Нема. А може й є, але ні я
 його, ні він мене не знає. Бай-
 дуже, "зїзїк до Кїїва заведе"
 — каже поговїрка.

Вечером в Українськїм Робі-
 тнїчнїм Домї мїтїнг. Зїбран-
 є самїй "бєбєпечнїй елємє-
 нт", який складаєтєся з мї-
 сїєвнїх робїтнїчнїх рїжнїх прє-
 реканєв рєлігїїннїх і політїч-
 ннїх, а бїльшїстє бєз жаднїх
 переканєв. От собї люде, що
 прїїхали до Канаді "в гостї".

— Як у вас просвітнїя робо-
 та? — питаю.

— Та так. Відограно цєго
 року пару представлєнь, шоби
 хоч такє заплатити та вулїя
 кунїтї. Була колїєш школа,
 але актївнїцї товаришї пороз-
 їдїлись на роботи і тепєр не-
 ма кому навіть ролї вїзїти в
 представлєнню. Коли-б хоч
 частїє хто до нас наїдував-
 єся та пїдїдав охотї до працї.

— Балачка їде про політику,
 про фермерство. Дїм корони-
 слом... А що проїтї тїгне
 ззовнїшних дверей, то дїм
 весь їде в вагон для некуря-
 чїх.

Пїдлога, не дївлячися на
 "сїпїуги", вся зворачїає
 адопек і поперек, а посереднї
 шїпїаетя піраміда з переко-
 ваного "чутбако". Пї властї-
 тель накладе в рот сїву пор-
 цїю. На бородї у него поза-
 сїхали "узорї". Час від часу
 янїк його позамїтає в рот вї
 закутїни, обкачає в рот тїбак,
 як гадїшкї, алозїтїся колї-
 сїятком і... ви тоді інстїтук-
 цїо ухїляєтеся на бїк залю-
 цївнїши очї, як перед вїбухом
 вулкану.

Перечислїлись. На "вїбух"
 це не час. Це тїльки відбува-
 єся в ротї генеральна чутбака
 на реформа. Ви поволї роз-
 пїащуете очї, зїтхаєте, що так
 щасливо обїїшлося і потїгну-
 ви в себе останнїй раз дїму,
 епїшїте назад в вагон для не-
 курячих.

Завду за вами сїдїть жєн-
 цїна з двома дїтїми — підр-
 стками. Дїтї ногами вперїли-
 єся в стїнку вашого "сїту" і ви
 "насолїдуєтєся" їх шїтхав-
 нами.

Боже вас борони оглянутїся
 і дати тим дїтїм до зрозумї-
 нїя, що вам неприємнї їхнї
 шїтхавнї. Сїдїть тихо, давнї-
 тї зубами захованї зїзика
 глибоко і не показуйте виду,
 що вам ці шїтхавнї неприємнї.

Тїльки ви дасте дїтїм до зро-
 умїнїя, шоби вони заперстї-
 єся шїтхавнї, тоді починаєт-
 єся дїсна інквізїція. Хвїлїну
 нічого не чути. Ви паслївї і
 читаєте газету, бєшечнїо спєр-
 шїєтєся плєчїма в стїнку "сїга".

Нараз плєчї вашї відскакують
 від стїпки, голова лїшаєтєся
 позаду, а колї плєчї знова вда-
 рїютьєся в стїнку "сїга", голо-
 ва летїть вперед. Щєс бол-
 кова трїснуло в шїї, однак голо-
 ва не алетїла. Через якийсь
 час заєтїєся, що замістї голови
 у вас на плєчах бєтїєтєся о-
 ловнїна банкїа.

Прїїшнїшнї до рївновагї, о-
 бєртаєте голову до дїтєй, але
 стрїчаєтєся з поглядом "ма-
 ми". Хвїлєва розмова очїма
 бєз салїв... Результат: берете
 валики і переходїте на прєвє-
 лїкїй жаль дїтєй, на шїше мї-
 сїє. На спїнї відчуваєтє гнївнїй
 погляд "мами".

На слїдуїючїй стадїї друга
 жертва і дїтї знова вєсєдї на
 радїстї мамї. Ви мїмоволї
 сїдїте очїма за новою жєрт-
 вою і от ваш погляд стрїнуєтєся
 з поглядом жертви пїсля того,
 як вона дїстала пїтїй стїсуєн
 в плєчї. В одєй другогог ро-
 зумїєтє і стаетє прїятєляма.

— Портеджа ля Прерї нектї!
 — кричїть кондуктор.
 Беру валики і вїбїгаю на
 плїтформу. Очїма шукаю, чи
 нема когї знакомог, чи не вїй-
 шов хто на зустрїчї.

Нема. А може й є, але ні я
 його, ні він мене не знає. Бай-
 дуже, "зїзїк до Кїїва заведе"
 — каже поговїрка.

Вечером в Українськїм Робі-
 тнїчнїм Домї мїтїнг. Зїбран-
 є самїй "бєбєпечнїй елємє-
 нт", який складаєтєся з мї-
 сїєвнїх робїтнїчнїх рїжнїх прє-
 реканєв рєлігїїннїх і політїч-
 ннїх, а бїльшїстє бєз жаднїх
 переканєв. От собї люде, що
 прїїхали до Канаді "в гостї".

— Як у вас просвітнїя робо-
 та? — питаю.

— Та так. Відограно цєго
 року пару представлєнь, шоби
 хоч такє заплатити та вулїя
 кунїтї. Була колїєш школа,
 але актївнїцї товаришї пороз-
 їдїлись на роботи і тепєр не-
 ма кому навіть ролї вїзїти в
 представлєнню. Коли-б хоч
 частїє хто до нас наїдував-
 єся та пїдїдав охотї до працї.

— Балачка їде про політику,
 про фермерство. Дїм корони-
 слом... А що проїтї тїгне
 ззовнїшних дверей, то дїм
 весь їде в вагон для некуря-
 чїх.

Пїдлога, не дївлячися на
 "сїпїуги", вся зворачїає
 адопек і поперек, а посереднї
 шїпїаетя піраміда з переко-
 ваного "чутбако". Пї властї-
 тель накладе в рот сїву пор-
 цїю. На бородї у него поза-
 сїхали "узорї". Час від часу
 янїк його позамїтає в рот вї
 закутїни, обкачає в рот тїбак,
 як гадїшкї, алозїтїся колї-
 сїятком і... ви тоді інстїтук-
 цїо ухїляєтеся на бїк залю-
 цївнїши очї, як перед вїбухом
 вулкану.

Перечислїлись. На "вїбух"
 це не час. Це тїльки відбува-
 єся в ротї генеральна чутбака
 на реформа. Ви поволї роз-
 пїащуете очї, зїтхаєте, що так
 щасливо обїїшлося і потїгну-
 ви в себе останнїй раз дїму,
 епїшїте назад в вагон для не-
 курячих.

Завду за вами сїдїть жєн-
 цїна з двома дїтїми — підр-
 стками. Дїтї ногами вперїли-
 єся в стїнку вашого "сїту" і ви
 "насолїдуєтєся" їх шїтхав-
 нами.

Боже вас борони оглянутїся
 і дати тим дїтїм до зрозумї-
 нїя, що вам неприємнї їхнї
 шїтхавнї. Сїдїть тихо, давнї-
 тї зубами захованї зїзика
 глибоко і не показуйте виду,
 що вам ці шїтхавнї неприємнї.

Тїльки ви дасте дїтїм до зро-
 умїнїя, шоби вони заперстї-
 єся шїтхавнї, тоді починаєт-
 єся дїсна інквізїція. Хвїлїну
 нічого не чути. Ви паслївї і
 читаєте газету, бєшечнїо спєр-
 шїєтєся плєчїма в стїнку "сїга".

Нараз плєчї вашї відскакують
 від стїпки, голова лїшаєтєся
 позаду, а колї плєчї знова вда-
 рїютьєся в стїнку "сїга", голо-
 ва летїть вперед. Щєс бол-
 кова трїснуло в шїї, однак голо-
 ва не алетїла. Через якийсь
 час заєтїєся, що замістї голови
 у вас на плєчах бєтїєтєся о-
 ловнїна банкїа.

Прїїшнїшнї до рївновагї, о-
 бєртаєте голову до дїтєй, але
 стрїчаєтєся з поглядом "ма-
 ми". Хвїлєва розмова очїма
 бєз салїв... Результат: берете
 валики і переходїте на прєвє-
 лїкїй жаль дїтєй, на шїше мї-
 сїє. На спїнї відчуваєтє гнївнїй
 погляд "мами".

На слїдуїючїй стадїї друга
 жертва і дїтї знова вєсєдї на
 радїстї мамї. Ви мїмоволї
 сїдїте очїма за новою жєрт-
 вою і от ваш погляд стрїнуєтєся
 з поглядом жертви пїсля того,
 як вона дїстала пїтїй стїсуєн
 в плєчї. В одєй другогог ро-
 зумїєтє і стаетє прїятєляма.

— Портеджа ля Прерї нектї!
 — кричїть кондуктор.
 Беру валики і вїбїгаю на
 плїтформу. Очїма шукаю, чи
 нема когї знакомог, чи не вїй-
 шов хто на зустрїчї.

Нема. А може й є, але ні я
 його, ні він мене не знає. Бай-
 дуже, "зїзїк до Кїїва заведе"
 — каже поговїрка.

Вечером в Українськїм Робі-
 тнїчнїм Домї мїтїнг. Зїбран-
 є самїй "бєбєпечнїй елємє-
 нт", який складаєтєся з мї-
 сїєвнїх робїтнїчнїх рїжнїх прє-
 реканєв рєлігїїннїх і політїч-
 ннїх, а бїльшїстє бєз жаднїх
 переканєв. От собї люде, що
 прїїхали до Канаді "в гостї".

— Як у вас просвітнїя робо-
 та? — питаю.

— Та так. Відограно цєго
 року пару представлєнь, шоби
 хоч такє заплатити та вулїя
 кунїтї. Була колїєш школа,
 але актївнїцї товаришї пороз-
 їдїлись на роботи і тепєр не-
 ма кому навіть ролї вїзїти в
 представлєнню. Коли-б хоч
 частїє хто до нас наїдував-
 єся та пїдїдав охотї до працї.

— Балачка їде про політику,
 про фермерство. Дїм корони-
 слом... А що проїтї тїгне
 ззовнїшних дверей, то дїм
 весь їде в вагон для некуря-
 чїх.

Пїдлога, не дївлячися на
 "сїпїуги", вся зворачїає
 адопек і поперек, а посереднї
 шїпїаетя піраміда з переко-
 ваного "чутбако". Пї властї-
 тель накладе в рот сїву пор-
 цїю. На бородї у него поза-
 сїхали "узорї". Час від часу
 янїк його позамїтає в рот вї
 закутїни, обкачає в рот тїбак,
 як гадїшкї, алозїтїся колї-
 сїятком і... ви тоді інстїтук-<

МЕМУАРИ ЮРКА ТЮТЮНИКА.

З ПОЛЯКАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ.

(Зі спостережень і вражень.)

(Докінчення.)

Були ще отамани іншого типу, так наприклад Волинськ, який рішив провадити політику на власну руку і заснував “організаційний штаб Всеукраїнського Національного Союзу” з програмою об'єднати все населення без ріжниць партій, поглядів та соціального положення. В той союз входило з десяток провідів. Волинськ безпосередньо підписав умову про співдіяння з Борисом Савиновим. Був ще Тимченко, якого я вже згадував — познайомив мене із “патріотами”. Тимченко мав контакт із монархістами, давав, розуміється за гроші, ріжні інформації Польському Генштабу і окремо Французам.

Конечним є підкреслити, що і Поляки, і Б. Савинов і всі Петлюрівці “приятелі” охоче зносили сія безпосередньо з отаманами, помімо бажання Петлюри.

Окремо від решти отаманів перебував у Волині Яворський (Карий). Він одержав наказ від П.-П. Штабу вирушити на Україну і виконувати його. Карий одержав зброю у Рівенських “пісудчиків” і з невеличким загонем продерся на Київщину.

До П.-П. Штабу для зв'язку було надіслано від польського Генштабу поручника Глазера. Він привіз військові “документи подорожі”. Ті документи по вимозі П.-П. Штабу видавалися людям, що їхали на Україну. Документи мали силу тільки до Львова. У Львові люде одержували нові документи і гроші для проїзду на Україну. Взагалі справа, руху по залізницях до границі і перехід через границю були добре поставлені. При потребі відбувалися зброю, гранати то що. Все видавалося у Львові зі штабу шесті польської армії. Швидко Глазер почав запроваджувати свою політику в Тарнові. Після декількох натяків він на хабіні заговорив з мною про ріжні внутрішні недолугості Петлюринової держави.

— Знаєте що, каже мені раз Глазер: ми рішили зробити так, щоб цілу військову справу передати вам, а Петлюра нехай собі залишається головою директорії...

Була то звичайнісінька провакація.

— Хто саме отой “ми”? — питаю.

Глазер мовчить.

— Ви, поручник Глазер, “рішати”, чи може чоловіка з двайцять отаких поручників?

Так і не відповів мені Глазер. Але “пісудчики” народ не гордий — Глазер залишився і надав зв'язком при П.-П. Штабі.

Об'єктивні умови сприяли

мені у відношенні знищення отаманів. Петлюра взагалі ніколи не витримує фронтальної атаки на нього. Поставивши перед ним питання руба, можна сподіватися, що він формально раз-у-раз погодиться. Але ніколи не треба забувати, що Петлюра намагатиметься несприємну йому справу провадити, атакуючи її з тилу, або, тихо підкопуючи. Так він погодився і на моє призначення, не маючи нішого виходу. Він і сам хотів, щоб на Україні повстали. Ше і як хотів! Та не хотів знати ніяких штабів, які щось би мали робити. У нього є своя власна, оригінальна ідея: український народ, а на чолі того народу Петлюра — визволитель. Не хотілося йому поділяти лаври, як не уявляв собі й України без Петлюри.

Найбільше сприяло роботі П.-П. Штабу те, що Петлюра був зайнятий “Радою Республіки” та ще Омелянович-Павленко допікав йому. Відбулося відкриття “парламенту”. Потім більше тяжко вибирали голову. Потім тижнів зо два утворювали “парламентарний” кабінет. Нарешті новий прем'єр, В. Прокопович, оголосив декларацію, суть якої зводилася до висновку: анархія вилучилася від анархії звернувши, від голови.

Головним референтом у Польського по українському питанню був Юзефський, що одночасно перебував і незмінним товаришом міністра внутрішніх справ у Петлюри. Йому підлягали всі “пісудчики”, що працювали в напрямку заграбування під польський вплив України. Через нього ж Петлюра одержував усі субсидії від Поляків. До самого дня ратифікації Рижського договору Петлюра зі своїми міністрами урядували в Тарнові цілком отверто. В Тарнові власне перебували тільки верхи “державних апаратів”, а решта урядовців знаходилася в Ченстохові. З матеріальної сторони ті, що сиділи в Тарнові не так дуже бідували, а були й такі, що гуляли на всі заставки. В Ченстохові жидоса гірше. Там по трохи нарастала опозиція.

По мірі того, як наближався термін ратифікації Рижського договору Поляки почали по-трохи тиснути на Петлюру. Та це тиснення теж було своєрідним: Поляки мусіли вимагати скасування всього, що не мило було Петлюри і в першу чергу “Ради Республіки”, яка хоч нічого власне не робила, але говорила багато. Все було хоч і в мініятурі, проте, як у порядочних людей: інтерпретації, законопроекти, з першим, другим і третім читанням —

вотуми довіря, чи недовіря і таке інше. Були то курси парламентаризму. Петлюри дуже не подобалося, що про його особу говорять, та шей критикують часом. Але не очевидною недолугістю існування “парламенту” була причиною його смерті, а як раз оте тиснення зі сторони Юзефського, про яке я згадав.

Потім Петлюра утворив “позапарламентарний кабінет”, на чолі з Пилипчуком; фактичним керівником цього нового кабінету став Ніковський; що відігравав при дворі Петлюри шось подібне до ролі Протопопова-Распутіна.

Завданням Пилипчукового кабінету було замаскувати діяльність проти Радянської України після ратифікації Рижського договору. На практиці це виглядало дуже просто: Пилипчук наказав на бланках усіх установ не вказувати міста, в якому та установа перебуває, а писати “місто поштою”. А в заді, де до того засідала “Рада Республіки” почали відбуватися концерти українських пісень. Поляки охоче ходили слухати співи.

По суті нічого не змінилось в житті Петлюринової держави в зв'язку з ратифікацією. Юзефський переконував, що ратифікація власне є дурницею, але треба назвати дещо зміни. У деякого з емігрантів вилучила думка про перенесення Петлюринової гнізда зсід у другу державу. Поляки ж уживали всіх заходів, щоб і надалі залишити Петлюру в Польщі.

Опріч “Сина України”, що друкувався в друкарні польського міністерства війни, у Варшаві почала виходити “Українська Трибуна”, на яку видали субсидію Поляки.

В Тарнові і не переставали друкувати протирадянську літературу для пересилки на Україну. Ця література цілим десятком пудів транспортувалася Поляками до Львова, звідки вже і розсилалися до кордонів для пересилки на Україну.

На роботі П.-П. Штабу ратифікація договору теж не відбилася зовсім, та робота розвивалася, набирала певного темпу і ширшого розмаху. Один Кузьминський вже не вправлявся з роботою у Львові. Йому було послано П.-П. Штабом декілька старшин для допомоги.

П.-П. Штаб повинен був посилати звіти про свою роботу Петлюри, його генеральному штабу і польському генеральному штабу, що і робив регулярно. Розуміється, що при певних умовах, в яких працював П.-П. Штаб не могла бути дотримана належна конспіративність. В результаті радянське правительство писало Полякам першу ноту, вимагаючи припинення роботи П.-П. Штабу.

Штаб VI-ї польської армії уже розформували. У Львові зорганізовано було експозиту-

ру Польського Генштабу № 5, на чолі з майором Фальорком. Від експозитори мені надіслали запрошення спільно приїхати до Львова. Сідаю і їду. По приїзді в експозитуру показують мені ноту радянського Правительства з 26-го травня 1921 р. і пропонують написати проект відповіді. Ніколи до того не доводилося писати мені ноту. А тут довелось писати неабияку ноту. Сів, подумав і написав. Писали проект ноти до Варшави. Там де що виправили (небагато) і ухвалили. Конфлікт закінчено. А П.-П. Штаб продовжує свою роботу при допомозі Поляків. Виявляло, що писати диплом-

атичні ноти не так уже тяжко, особливо коли ті ноти ні до чого не зобов'язують. Потім проекти відповіді на всі ноти радянського правительства в справі П.-П. Штабу редагувалися мною, як начальником того штабу, що відповідав за всю роботу.

По за внутрішньою боротьбою в Петлюриноій Державі я намагався поки, що до можливого максимуму зробити П.-П. Штаб незалежним від “пісудчиків.”

Поляки стали помічати мою тенденцію і повели політику для того, щоб паралізувати мої наміри.

Юрко Тютюнник.

П'ЯТИЙ ЗІЗД СТОВАРИШЕННЯ УКР. РОБ. ДІМ.

До філій і відділів Товаришества.

Дорогі Товариші!
Екзекутивний Комітет Товаришества Український Робітничий Дім повідомляє оцим всім філіям і відділам та загал членства Товаришества, що слідує, п'ятий з ряду річний Зізд Ст. У.Р.Д. відбудеться в днях 6, 7, 8 і 9 лютого 1924 р. в салі Українського Робітничого Дому в Вінніпері.

ПРОГРАМА ЗІЗДУ:

1. Отворення зізду.
2. Вибір президії зізду.
3. Вибір верифікаційної комісії і провірення повноважень делегатів.
4. Справоздання Екзекутивного Комітету Ст. У.Р.Д.
5. Справоздання Центр. Комітету Секції Жен.-Робітниць.
6. Справоздання Заряду Укр. Роб. Дому в Вінніпері.
7. Справоздання делегатів філій і відділів Ст. У.Р.Д.
8. Вибір комісії: контрольної, маєткової, просвітної, організаційної, драматично-музичної, статуткової, резолюційної і фінансової.
9. Засідання комісії і їхні справоздання.
10. Українські робітничі і фермерські дома в Канаді.
11. Робітничі диточі школи.
12. Організація жіщин-робітниць.
13. Просвітно-організаційна робота серед укр. робітників і фермерів.
14. Драматично-співацькі і оркестральні гуртки при філіях і відділах Ст. У.Р.Д.
15. Ревізія статута Ст. У.Р.Д.
16. Вибір Екзекутивного Комітету і контрольної комісії Ст. У.Р.Д. та інших комітетів на 1924 рік.
17. Замкнення зборів.

Програму належить добре обговорити перед зіздом.

Філії і відділи Товаришества повинні цю програму добре обговорити на своїх зборах і перед зіздом надіслати до Екз. Комітету Ст. У.Р.Д. свої пропозиції щодо найкориснішого розв'язання і поладження поставлених в програмі справ.

Право представництва.

Філії і відділи Товаришества, включаючи і всі відділи Секції Женщин-Робітниць, мають право вислати одного делегата або одну делегатку за кожних своїх 25 членів або членкинь, або частину цего числа (коли відділ числить менше чим 25 членів або членкинь, то все має право вислати одного делегата). Товариства, що є членами Ст. У.Р.Д., мають право вислати по одному делегатови з правом рішального голосу.

Братні делегати від товариств і посторонніх організацій, а також члени Товаришества, котрі не є делегатами, мають право дорадчого голосу, можуть брати участь в дискусіях, давати пропозиції, але не мають права голосувати, хіба що в деяких справах таке право буде їм дане рішенням уповномочених делегатів.

Кошта подорожі делегатів будуть розпреділені на всі філії і відділи Товаришества пропорціонально до числа членів.

Делегати Секції Женщин-Робітниць.

Відділ Секції Женщин-Робітниць повинен подбати про висилку своїх делегаток де це можливе, а де неможливо вислати від відділу своєї делегатки, то належить дати повноваства делегатови від відділу Ст. У.Р.Д.

Делегати від фермерських товариств.

Екзекутивний Комітет шире запрошує на цей зізд представників фермерських товариств, які повинні взяти участь в зізді, вислати своїх делегатів зпоодинок, або по кілька товаришів спільно.

Назиска вибраних делегатів належать подати до відіма Екзекутивного Комітету перед зіздом.

З товаришним привітом,

Екзекутивний Комітет
Ст. Укр. Роб. Дім.

місії, коли заявлено, що повинності кожного члена вступаючого в ряди робітничої організації висилати себе перед тим, підготуватися, просто треба переродитися в стати чесним, сумлінним і свідомим своїх партійних завдань а що найбільш розсудливим й терпеливим.

Аж тоді буде в партії менше непорозуміння, менше занедбування обов'язків партійних, а натомість більше корисної для всіх праці і науки.

I. C.

ЧИТАЙТЕ НОВУ КНИЖКУ!
Кожний робітник і фермер повинен читати і знати
ПРО СУТЬ ТА ПРИЧИНУ ТУБЕРКУЛЬОЗИ.
Написав Др. М. Сисак.
Ціна тільки 10 центів.
Замовлення слати до:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard and McGregor Sts.
Winnipeg, Man.

М. ІРЧАН. ЗА ОКЕАН.

(ПОДРОЖНІ ВРАЖІННЯ.)

(Продовження.)

30. жовтня 1923 року.

Вже розвиднялося, як в наш вагон увійшов на якийсь малайї стайці цілий гурток українських робітників. Видно, вони вже знають, що галицькі емігранти їдуть частіше по цій лінії. Бо тільки увійшли, зараз-же почали шукати. Позакутували в ріжні одинця, з блідими обличчями, тихі і прибиті, сідають і мовчки дивляться на нас. І аж по хвилині питають:

— З старого краю хлопці?

— З старого краю — відповідаємо.

— А з якого “повяту”?

І балачка починається. Спершу повільно, ніби нехота, але згодом робітники присідають до емігрантів і повторюються стара історія. Одні одним виллюють свої нарікання, свою нужду, своє трудне життя. Не брешуть ані веселий сміх, не заплівають навіть усмішка. Я так пильно-пильно стежу по обличчях “Канадійців” і не можу знайти ані крихітчки здо-

вля. Всі вони повертають з цілоднітної праці на “екстрагенках” і перемучені до краю мріють про зимовий спочинок в місті.

До мене присіло двоє. Один молодий хлопець, який вже родився в Канаді, а другий, літ 30-ти, земляк з гусинського повіту. Роспитують, дивляться зі мною своїми скупими харчами. Старший, гусинський земляк признається, що в нього є фарма, маленька, бідна, і жінка і троє діточок. Але прожити з фарми він не може. Фармує жінка а він їздить по заробітках. Ось і зараз веде дві сотки “доярів” доляри. Але, як довго буде він так їздити? До смерті? Доки сил стане? Мабуть так. Повернувшись в Галичину, але — що там буде робити він? В нього ж немає ані клатки, а землі. Він круглий сирота.

Яюсь сумно і безнадійно брешуть тихі скарги бідного фермера. Він дивиться кудись в куц своїми стомленими очима, — мені видається, що ба-

чить він своїх дітей і жінку, що ждуть на нього на бідній фармі і радіють і бояться.

Ім шматок хліба спрацьованих робітників і такий тяжкий мимоволі глипаю на мовчанні обличчя своїх товаришів і шось пекуче спілює кішчима моє серце. Хочби крихіточка налі в лиць одих людей! Нічого. Нічого, окрім байдужності, зевів і апатії до всего.

Мої очі прикують до себе низька постать старенького чоловічка, що стоїть біля дверей і сідає за всіма. По обличчю пізнаю, що це наш брат і починаю розмову.

— Відаки їдете вуйку?

— Та віди і віди — відповідає вуйку з такою певністю, якої я знав тут кожний кучок.

— А куди їдете?

— Та у Вінніпер. На зиму. Інші робітники починають “натягати” вуйка.

— Хоч п'ять соточок везете?

— Ая... — з насмішкою відповідає вуйко.

— Тото прозимуєте... Ех! Погуяєте...

— Ну а тжож... ніби не можна? — заявляє вуйко.

Але мене цікавить інший бік справи, тому я питаю:

— Вуйку, а з якого повіту?

— Та з сніцького...

— Давно в Канаді?

— Та 25 літ...

— Го-го! Вуйку! Та-ж у вас вже певно кілька тисячок е... — жартує хтось з робітників.

— Ая, е. За обшнюкою — відповідає спокійно вуйко.

Дивний вуйко. Я так дивлюся на нього і бачу, що його насмішувати виводили це Вітер душевного болю. Він ненавидить не тільки людей, але й себе самого. Ненавидить всірати, чи то на постелі, чи під чужим плотом? Найдеться хтось, що закопає, а більше — що мене обшює?

Вуйко усміхається, але сміх цей кризь слюзи. Він дивиться по молодих робітниках і йому мабуть жаль. Все-ж таки ті молоді хлопці хоч трохи думають про майбутнє, а йому вже пізно. Він потягає сиви вуса і прикуше їх кішчки. Думає щось. Невеселі думи налідають на сиву голову. Він знає, що не довго вже ходити йому по цьому тяжкому світі. Умере від, умере швидко, непомітно і — найдуться добрі люде, що закопають старе тіло.

Так. Тяжко дивитися на такого вуйка. Нічого не направить його. Він вже такий ска-

жаний, що ніяка операція не допоможе. Але я сам собі шепечу:

— Як мало радості в цій багатій країні. Життя таке монотонне, сумне, як ці безконечні скалисті узгір'я, що мигають перед очима.

І мимоволі пригадуються мені давні картини з дитячих літ. Нераз бачив я, як наші селяне продавали останню хатчину і передягнувшись “по панські” їхали по крапу долю в далеку Канаду або Америку. Іхали і проклинали себе і плакали, але надія на краще гнала їх швидче потягу. І оцей вуйко так їхав. І він надіявся. А по 25-тих літах став невеличким душевною калікою. Життя його — це “екстра генк” і самогонка. Поза цим — нічого. Навіть думка про смерть не мучить його. Безнадійність тарашула довбією по останках надії і дід похилився в темноті.

Вистукують колеса свій сумний-монотонний псалом, а в мойй голові рої думок. Чомусь питаю сам себе: Чого воно так? Де причина цієї темряви, цієї безпросвітної нужди? І чому про все це ніхто не знає? Видають люде газети, пишуть довжезні статті, згадують про добрі корови, про країну бага-

тих фермерів, а ось про що нужду ніхто словечком не згадає. Ця темнота, ця трагедія нашого народу, залишається десь далеко незамітною. І не вважає нікого, хтось не звернув свої очі в цю гушавину людського горя? Ех правда. Люде живуть кожний для себе. Ось так, як оцей безталанний вуйко. З дня на день, з години на годину, а об'єдналися в одну братню родину, вони це не вміють. Вони можуть зводити між собою дрібні поракунки, можуть шліми диями плести несотворені дурниці, сваритися і сміятися, простоувати години на безвартісній балачці і потім розітяться, та думати про себе. І не вважає людина, що підпорядкувала собі навіть сили-природи, багату ріжнотю цим від звичайних звірів? Треба, щоб життя отих нуджарів стало таким тісним і ширим, як стиснення рук двох приятелів, що довгий час не бачилися.

Ех, як тяжко плести проти води.

...Так, так... Так, так... Колеса вистукують свій сумний-монотонний псалом...

(Далі буде.)

М. ІРЧАН. 17)

